

Document de poziție

Privind fraudă morală în alegerile prezidențiale și riscurile de fraudă electorală

Dreptul președintelui României de a convoca referendumul este indiscutabil. Acesta are ca fundament articolul 90 din Constituție și a fost reconfirmat printr-o hotărâre a Curții Constituționale din 2006 care dă președintelui dreptul neîngrădit de a convoca referendumul pentru consultarea poporului în probleme de interes național. Dar, atunci când referendumul este organizat în aceeași zi cu alegerile prezidențiale iar președintele este candidat la propria succesiune, intervin o serie de confuzii care ar putea afecta egalitatea candidaturilor asigurată prin articolul 16 din Constituție.

Faptul că două puncte din programul său politic (introducerea parlamentului monocameral și reducerea numărului de parlamentari) pot fi suspuse referendumului îl avantajează pe președintele-candidat în raport cu ceilalți candidați. Egalitatea dintre candidați, garantată prin Constituție și lege, nu mai este asigurată câtă vreme unul dintre candidați are un avantaj semnificativ. Această situație ne pune în fața unei fraude morale la alegerile prezidențiale din acest an.

Din această perspectivă convocarea referendumului la data alegerilor prezidențiale ar putea încălca prevederile articolului 57 din Constituție privind exercitarea drepturilor și a libertăților (*Cetățenii români, cetățenii străini și apatrizii trebuie să-și exercite drepturile și libertățile constituționale cu bună-credință, fără să încalce drepturile și libertățile celorlalți.*)

În cadrul unor alegeri libere și democratice statul trebuie să rămână în afara competiției electorale. Orice exercițiu al puterii publice care are drept consecință afectarea drepturilor electorale și a șanselor egale intră în sfera unor alegeri viciate.

De aceea, constatând că există serioase îndoieli privind asigurarea egalității între competitori la scrutinul prezidențial din 22 noiembrie 2009, cerem Avocatului Poporului ca, în baza prerogativelor acordate acestei instituții prin articolul 146 din Constituție, să sesizeze Curtea Constituțională. Mai ales că prevederile aceluiași articol constituțional atribuie Curții Constituționale prerogative pentru a veghea atât la respectarea procedurilor pentru alegerea Președintelui României cât și pentru organizarea și desfășurarea referendumului.

Din această perspectivă, decizia Curții Constituționale nr. 567/2006, Decizia 147/2007, Decizia 1218/2008 precum și Decizia 355/2007 nu s-au pronunțat asupra acestor aspecte referitoare la asigurarea șanselor egale în exercițiul drepturilor electorale. În acest condiții solicităm avocatului poporului să sesizeze curtea cu privire la constituționalitatea prevederilor din legea referendumului relativ la situația concretă de neconstituționalitate.

Un alt aspect deosebit de îngrijorător este cel referitor la exercitarea dreptului de vot privind alegerea președintelui României în aceleași secții de votare și pe aceleași liste electorale votul exercitându-se în aceeași cabină de vot. În acest fel, în cazul în care un cetățean dorește să își exercite dreptul de vot doar în cazul unui singur proces se creează premisele unei fraude masive privind rezultatele referendumului sau cele ale alegerilor prezidențiale cu un impact mult mai mare decât al turismului electoral. Devine practic imposibil de verificat dacă la nivelul secțiilor de votare nu se vor strecura fraude pentru completarea sau transferul de votanți dintr-un proces de vot în altul.